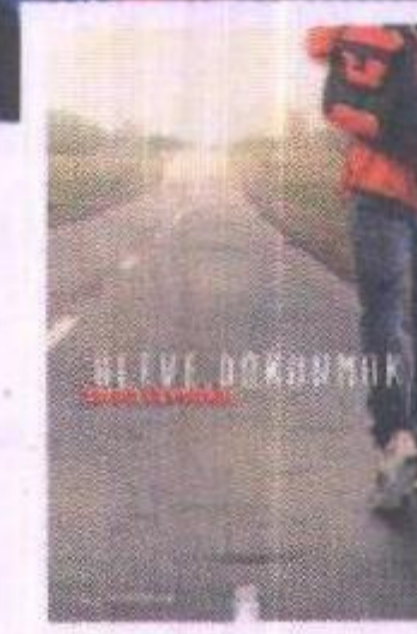
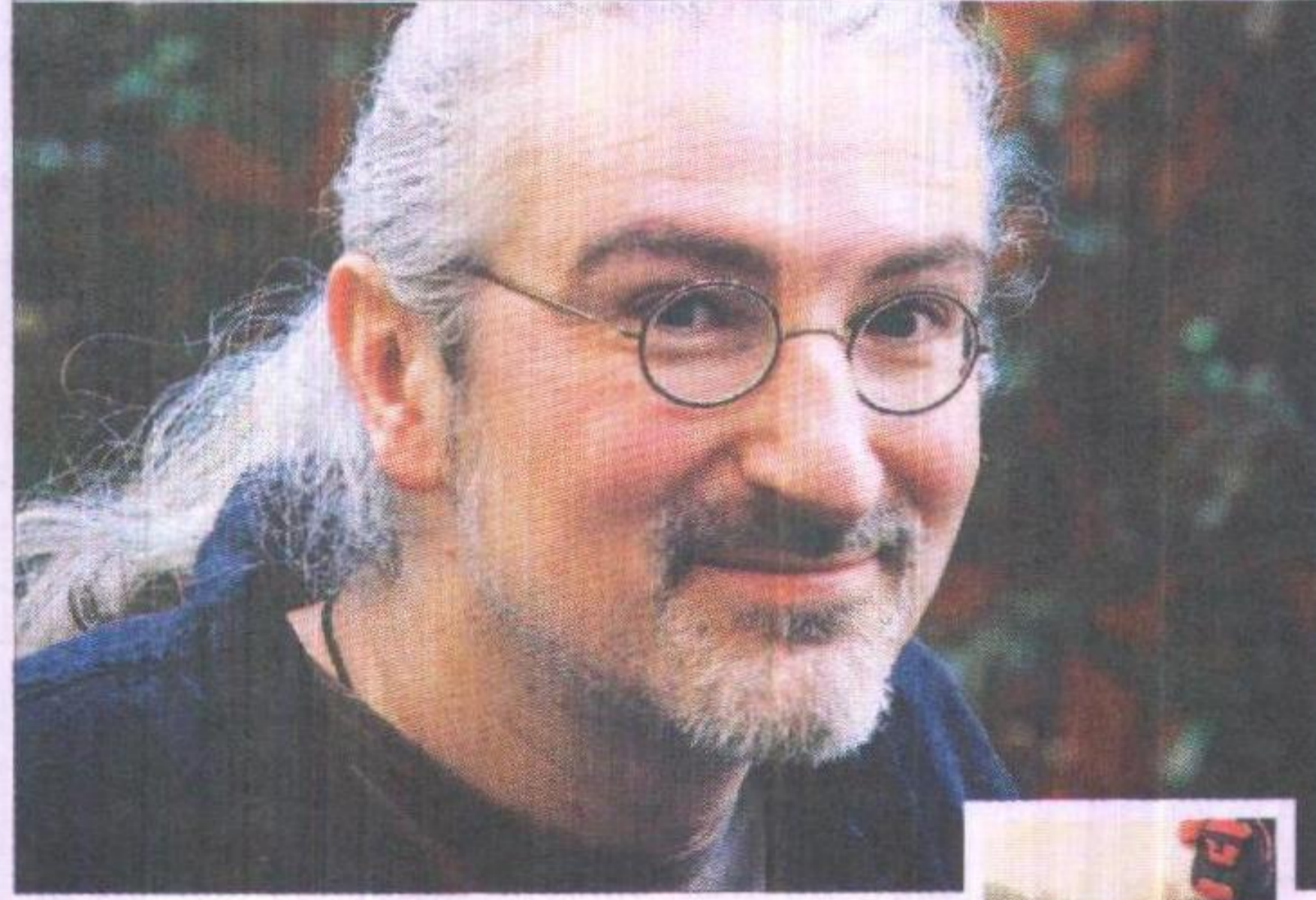

'Okura kitabı elinden bıraktırmamayı seviyorum'

Berlin ve Hamburg hattında geçen birkaç gün, epey yoğun bir buluşmaya sahne oluyor. Bir baba ve bir oğul, yıllar sonra tekrar buluşuyor. İkisi de neyle karşılaşacağından bihaber. İnsan, uzun diyaloglar bekliyor. Gergin sessizlikler ya da yüksek sesli hesaplaşmalar. "Terk eden"e klişe bir haklılık yükleyeceğini sanıyor. Sandığıyla da kalıyor ve kendini, anında yön değiştiren bir olaylar ve durumlar silsilesinde buluyor. Çünkü bu bir Zoran Drvenkar romanı. "Onlardan Biri"nin yazarı, Avrupa edebiyatının iflah olmaz çocuğuyla yeni romanı "Aleve Dokunmak"ı konuştuk.

□ Mehmet ERKURT

-Beklentiler, keşifler ve hayal kırıklıkları, bir anlamda "Aleve Dokunmak"taki duyguların bel kemiği, öyle değil mi?

- Bunlara bir de kafa karışıklığını ve yanlış anlamaları ekleyelim. Lukas'ın kafasında, yedi yıllık ayrılıktan sonra babasını yeniden görmek gibi aptalca bir fikir var. O, hayatın gerçeklerini, olmasını istediği şekle sokmaya çalıştığı bir yaşta. Babası için hazır olduğunu sanıyor, öze ulaşmaya çalışıyor ama babası Ritchie'nin bunu umursadığı söylenemez. Ritchie bencil, kendi iblisleriyle mücadele halinde ve çöküşünü izleyecek bir yoldaşa ihtiyacı yok. "Aleve Dokunmak"ın temelinde anlamaya ve anlaşılmaya duyulan açlığın yattığı söylenebilir.

"GENELDE İYİ VE KÖTÜ BENZERİ KAVRAMLAR ÜZERİNE DÜŞÜNMEM"

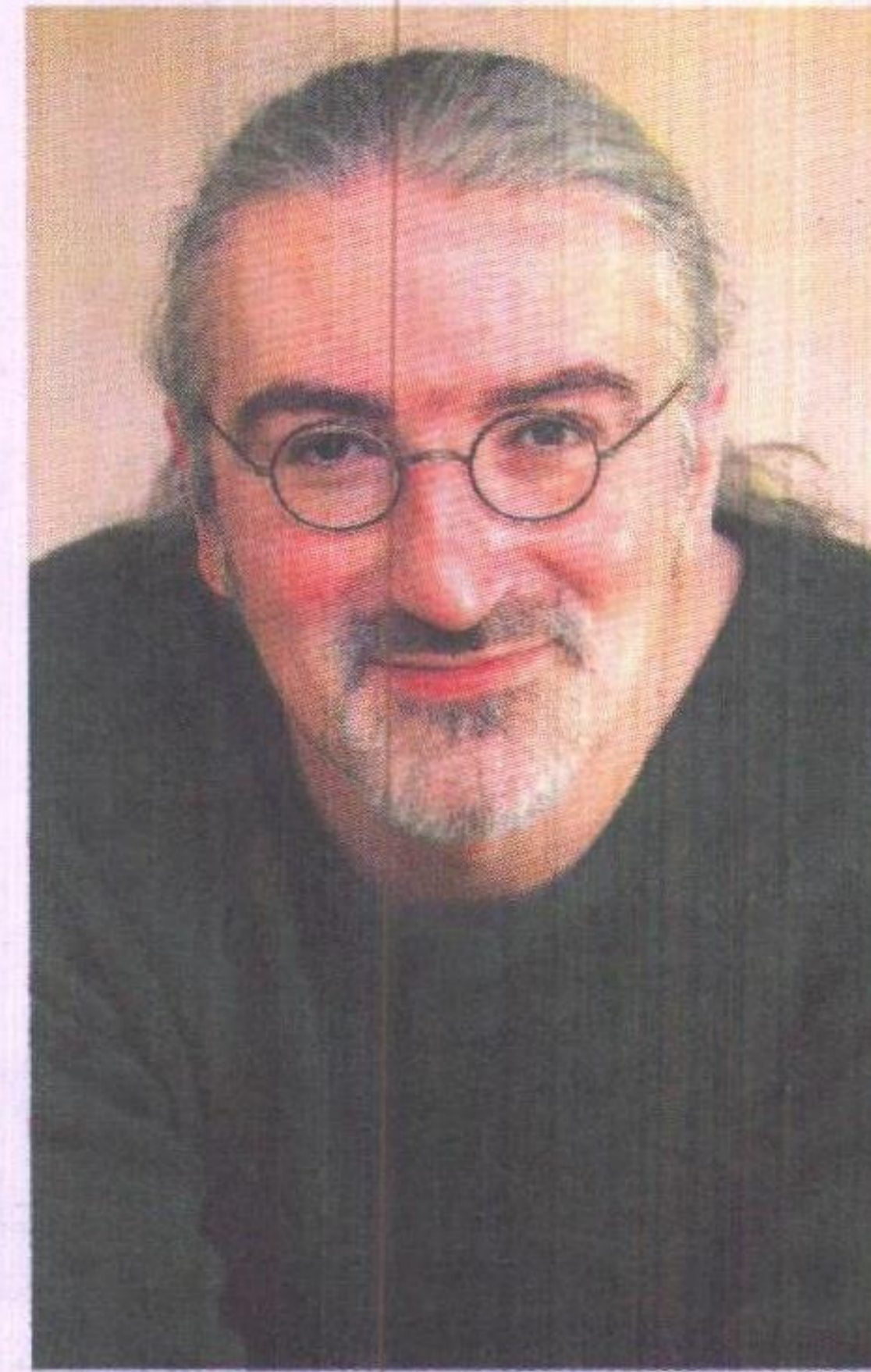
- İlginç olan, her şey üç buçuk günde ve tam bir karambol içinde cereyan ediyor. Yine de duygular kendilerine akacak bir yol buluyor. Mesela Ritchie, tüm serberliğine ve sorumsuzluğuna tezat yumuşaklığı ve merhametle vuruyor okuru.

- "Yumuşaklık ve merhamet" noktasına katılmadığımı söylemeliyim. Ritchie'nin egosu öyle büyük ve öyle bir bencillikle dolu ki. Evet, ben de sizin gibi onu sevmenin bir yolunu buldum kendimce. Ama özünde çok hasar görmüş biri o. Hatalarla dolu ve bu hataların ona parmakla gösterilmesinden hoşlanmıyor. Ritchie'ye bakıp da bağlarını koparmış ama bir gün ailesine geri dönecek, "sevgi dolu baba"yı görmek isteyenlerin sayısı az değil. Belki de öyle biridir Ritchie ama bu özelliği oğlu Lukas'la ilişkisinde geçerli değil. Lukas ise düzen arayışında olan tek kişi. Ama yaşananlar tam bir kaos ve çok hızlı ilerliyor olaylar. Öykünün bu hızını seviyorum. Okura çengeli atmaktan ve ona

kitabı bıraktırmamaktan zevk alıyorum. Bu, insanların dikkat süresinin keleştiği ömrü kadar olduğu bir dönemde riskli bir tercih tabii ki ama denemeye değer.

- Romandaki hiçbir karakteri iyi ya da kötü diye özetlemek mümkün değil. Mesela Ruprecht, görünüşü, konuşması ve hatta adıyla bile sıkı bir karikatür. Ama ona kötü denir mi?

- Genelde iyi ve kötü benzeri kavramlar üzerine düşünmem. Karakterlerime önce hareket katar, sonra kendi devinimlerine bırakırım onları. Bazen karakterin tadını dilimde duyumsarım. Neler hissettiğini, nasıl soluk alıp verdiğini, neler düşündüğünü. Bazen bu tat çok kötüdür ve tükürmek isterim; bazen de iyi huylu ve oldukça masum bir karakterdir ve tadı balı çağrıştırır. Yazarken daima insanın içindeki kötünün peşindeyimdir; nasıl ve niçin değiş-

Zoran Drvenkar'ın romanının temelinde anlamaya ve anlaşılmaya duyulan açlığın yattığı söylenebilir.

tiklerine, onları harekete geçiren şeye, özellikle de bu harekete son verenin ne olduğuna kafa yorardım. Ruprecht daha ilk saniyede canlanmıştı zihnimde, bir isim aramam bile gerekmedi; geceleri sizi uyandıran küçük ruhlar gibi capcanlıydı. Sadece öfke değildi ondaki, aynı zamanda Ritchie'deki egonun ta kendisiydi ama daha berbat, daha özgüvenli, daha yıkıcı ve kendiyi dolu.

- Ve babasıyla. Zira dört erkek karakter de babalarıyla sorunlar yaşamışlar. Baba sevgisi, romanda baskın bir tema.

- Aslında ben Biraz Lukas'a benzeyorum; onu yazmamın esas nedeni de bu. Erken bir yaşta, ailemin benim için önemli olmadığını ve kendim olmak için kendi yolumu çizmem ve sevgiyi başka yerde aramam gerektiğini keşfettim. Baba sevgisi önemli, ama hayatta buna sapanıp kalmamak daha önemli. Anne ve baban seninle yeteri kadar ilgilenmedikleri için mahvolamazsın. Mesela seni çok sık dövdükleri için bir seri katile dönüşmemelisin ya da hayatının son dönemlerinde bir huzurevine çekilip hayatta sana yetecek kadar sevgi bulamadığın için oturup yakınamazsın. Kontrol sende olmalı, kendine sadık kalmalı ve eksikliğini duyduğun sevgiyi başkalarında, özellikle de kendinde aramalısın.

"KENDİME VE KARAKTERLERİME BİR ŞEKİLDE GÜVENİYORUM"

- Müthiş bir sinematografik anlatım var "Aleve Dokunmak"ta, birçok romanınızda olduğu gibi...

- Hikâyeye paldır küldür dalarım ben. Sonunu asla bilmem. Bölümler de kendiliğinden oluşur; aktıya bırakırım kendimi. Bazen karakterler değişir ve yerlerini başka karakterlere bırakır ya da "Aleve Dokunmak"taki gibi sonuna kadar birlikte hareket eder. Lukas hayatı keşfediyor. Onu yazdığım için aynı hayatı ben de keşfediyorum. Büyük bir

plan yok ortada, sadece karakterlere duyduğum güven, acayıplıklarına ve tavırlarına duyduğum sevgi var. Daha sonra, hikâyenin sonunu bulduğumda, geriye dönüp bir şeyleri değiştirebilirim. Ama finale kadar, her şey mümkün. Bu çılgınca bir yazma şekli, çünkü kendine bel bağlayabileceğiniz tek bir an bile yok. Yine de kendime ve karakterlerime bir şekilde güveniyorum, bir yolunu bulur hayatta kalırız.

- Karakterleri nasıl tasarlıyorsunuz? Mesela çocukları ve gençleri, aykırı ve esprili oldukları için özellikle seviyorsunuz. Ancak Lukas'ın istediği tek bir şey var, o da huzur. Onun farklı bir yeri olmalı...

- Tanıdığım insanlar, kişiliklerinden bazı parçaları ödünç verir bana. Ama bu son derece bilinçsizce gerçekleşir. Karakterleri oldukları haliyle severim. Tam bir yaratım diyemem buna; onları daha çok kendi zihnimde keşfettiğimi, söyleyecekleri şeyleri dinlediğimi, bunları da yazıda ortaya çıkardığımı söyleyebilirim. Lukas, ne olduğunu bile bilmediği bir şeye büyük bir açlık duygusuyla farklı bir karakter: Bir babadan beklediği sevgi ve anlayış, bir kızdan beklediği aşk ve cinsellik. Biz erkekler, hayatımızın bir noktasında bunu mutlaka isteriz. Ama nasıl elde edeceğimiz ise her zaman sorundur.

- Yazarın okurdan etkilenmesini ve "okur için" yazmasını itici buluyorsunuz. Yine de, çalışırken, yazdığınız satırlara tepkiler veren gözler belirliyor mu zihninizde?

- Asla. Yazmak ben ve karakterlerim arasında gerçekleşen bir diyalogdur her zaman. Sıra bundan sonra okura gelir. O ana kadar, metnime yalnızca beş arkadaşım ve ilham perim okur. Her biri de benim için çok önemlidir; kaybolmamı engeller, gerektiğinde omuzlarımdan tutup sarsar beni. Ama asla hoşlarına gitmeye çalışmam. Bu hikâyeye haksızlık olur. Metnin amacı hoşla gitmek değil, karakterlerini anlatmaktır ki karakterlerin aklındaki son şeyin de hoşla gitmek olduğunu söyleyebilirim size.

- Son olarak, sansür. Okurun yaşı düşünce, devlet ve yayınevi kaynaklı sansürün dozu artar. Otosansür de sınıca katılır bu sürece. Bu konudaki düşünceleriniz neler?

- Düşünmeye tenezzül bile etmiyorum desem. Karakterlerim sınırı aşar, hayal gücünü zorlayan işler yapmaya kalkarsa onları okurun affına bırakırım. Bakış açısıyla ilgili. Mesela bir romanımın Amerikan versiyonunda, sevişen iki kızın sahnesini el ele tutuşan iki kızla değiştirdiler. Mücadele etme şansım olmadı; hiçbir kütüphanenin o kitabı özgün haliyle rafına koymayacağını söylediler. Sansür, bir grup insanın yazara ama özellikle de okura, "Neye ihtiyacın olduğunu biliyoruz, o yüzden ya böyle kabul et ya da hiç okuma" demesidir. Eğer yazdıklarınla yaşıyorsan okur için neyin doğru ya da neyin yanlış olduğunu düşünmezsin. Hikâyeye açıtsından önemli olana, karakterlerin içtenliğine ve kendi ruhunun sağlığına bakarsın. Yoksa, rüzgâra karşı işyemediğin gibi gerçeği de sansürleyemezsin; kendine karşı dürüst olmalısın. ■

Aleve Dokunmak/ Zoran Drvenkar/ Çeviren: Murat Özbank/ ON8 Kitap/ 252 s.